

Opgave 1 Kunst in de knel?

Bij deze opgave horen de teksten 1 tot en met 4 en tabel 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Na de formatie volgend op de parlementsverkiezingen van 2010 kondigde de regering flinke bezuinigingen aan. Omstreden waren de plannen voor de kunst- en cultuursector: bezuinigen op subsidies en verhoging van de btw op toegangskaartjes. In tekst 1 licht staatssecretaris van cultuur Zijlstra deze keuze van het kabinet toe. De voorgenomen plannen zorgden voor veel commotie in de samenleving (tekst 2 en 3). De meerderheid van de Tweede Kamer stemde in met de btw-verhoging. De Eerste Kamer maakte aanvankelijk bezwaar maar ging uiteindelijk toch akkoord toen de invoering van de maatregel een half jaar werd uitgesteld (tekst 4).

Lees tekst 1.

In het kabinet-Rutte vormt het CDA samen met de VVD een coalitie. In tekst 1 verwoordt staatssecretaris Zijlstra het kabinetsstandpunt op het gebied van kunst en cultuur. Dit standpunt komt voort uit de afspraken die gemaakt zijn in het regeerakkoord. Staatssecretaris van cultuur Zijlstra is in het kabinet één van de bewindslieden van de VVD.

- 2p 1 Geef twee kenmerken van de liberale ideologie die te herkennen zijn in tekst 1. Geef bij elk kenmerk een citaat met regelnummers.

Lees tekst 2.

Tekst 2 gaat over een brief van de top van het bedrijfsleven, bestuurlijk Nederland en de kunstsector die gericht is aan de onderhandelaars aan de formatietafel. Tijdens een kabinetsformatie krijgen de onderhandelaars veel brieven en verzoeken.

- 2p 2 Leg uit dat juist in de periode waarin een nieuwe regering wordt geformeerd pressiegroepen proberen invloed uit te oefenen. Betrek in je antwoord de begrippen coalitie en regeerakkoord.

De brieveschrijvers roepen de regering op om niet te veel te bezuinigen op kunst en cultuur. Volgens de brieveschrijvers kun je kunst en cultuur beschouwen als collectieve goederen.

- 2p 3 Geef twee kenmerken van collectieve goederen.

De briefschrijvers die bezuinigingen op de kunstensector willen beperken, zullen van de PVV weinig steun krijgen want in haar verkiezingsprogramma staat dat de PVV de subsidies op kunsten af wil schaffen, uitgezonderd de subsidies voor musea, bibliotheken en nationaal erfgoed. Wat de uitzonderingen zijn wordt verduidelijkt in de verkiezingsprogramma's voor de provinciale staten van 2011. In haar verkiezingsprogramma voor de provinciale staten van Overijssel staat dat de PVV subsidies op kunsten "waar Henk en Ingrid geen enkel belang bij hebben, maar wel voor betalen" af wil schaffen. En in het programma van Zuid-Holland staat: "Enkel musea die door alle lagen van de bevolking op waarde worden geschat kunnen financieel worden ondersteund." Subsidies voor bibliotheken en cultureel nationaal erfgoed (onder andere "oude binnensteden van de prachtige gemeenten en dorpjes") wil de PVV handhaven. In het bovenstaande valt te herkennen dat de PVV zegt te spreken namens het volk en daarom wordt ze een populistische partij genoemd. Populisme heeft echter meer kenmerken.

- 2p **4** Welke andere kenmerken van populisme zijn af te leiden uit bovenstaand standpunt van de PVV over kunst en cultuur? Noem twee kenmerken en licht je antwoord toe.

Lees tekst 3.

In de regels 16-20 van tekst 3 wordt een praktijk beschreven die door pressiegroepen veel wordt toegepast.

- 1p **5** Met welk begrip wordt het achter de schermen beïnvloeden van politici buiten het parlement om aangeduid?

Zie tekst 3.

In de Nederlandse Grondwet staan rechten geformuleerd. Door die rechten ontstaat voor burgers ruimte om acties te voeren zoals in tekst 3 aan de orde zijn.

- 2p **6** Door welke rechten uit de Grondwet ontstaat ruimte voor acties? Noem er twee en geef van elk recht een voorbeeld van een actie uit tekst 3.

Zie de regels 1 tot en met 11 van tekst 3.

Parlementariër Klijnsma van de PvdA was ook aanwezig bij deze demonstratie. Als lid van de Tweede Kamer kan zij, samen met andere Kamerleden, gebruikmaken van een aantal formele middelen om het kabinetsbeleid te beïnvloeden.

- 2p **7** Noem twee formele middelen van de Tweede Kamer waarmee Kamerleden het beleid kunnen beïnvloeden. Licht je antwoord toe

Ook de massamedia spelen een rol in het proces van politieke besluitvorming.

- 2p **8** Welke functie vervult *Trouw* met de publicatie van tekst 3? Licht je antwoord toe.

Lees tekst 4.

Een wetsvoorstel ter verhoging van de btw-tarieven behoort naast de bezuinigingen tot de maatregelen die het kabinet voor de kunstsector wil doorvoeren. De btw-verhoging is onderdeel van het Belastingplan.

In de Eerste Kamer gebeurde iets bijzonders want onder druk van de Eerste Kamer heeft staatssecretaris Weekers zijn plan aangepast.

- 1p **9** Van welk parlementair recht had de Eerste Kamer gebruik kunnen maken als de staatssecretaris zijn plan niet had aangepast?

Bekijk tabel 1.

Op 9 juni 2010 vonden de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats met de uitslag van tabel 1 als resultaat.

- 4p **10** Noem twee kenmerken van het Nederlandse kiesstelsel die te herleiden zijn uit tabel 1. Licht je antwoord toe.

Zie tabel 1.

- 3p **11** Leg uit, aan de hand van tabel 1, dat het kabinet-Rutte (VVD en CDA) een bijzondere staatsrechtelijke relatie heeft met de Tweede Kamer en geef aan wat voor gevolgen die bijzondere staatsrechtelijke relatie heeft voor de besluitvorming.

Opgave 1 Kunst in de knel?

tekst 1

Onvoldoende publiek: geen cultuursubsidie

Culturele instellingen die te weinig publiek trekken, krijgen geen subsidie meer. Dat is een voorwaarde die staatssecretaris Halbe Zijlstra van Cultuur

5 **voortaan stelt bij het verstrekken van cultuursubsidies, liet hij maandag weten in een brief aan de Tweede Kamer.**

10 Een sterke cultuursector moet zo min mogelijk afhankelijk zijn van de overheid, schrijft Zijlstra. "De afgelopen decennia heeft de overheid het particulier initiatief in de cultuursector niet

15 zozeer aangevuld, maar overgenomen. Dat is niet gezond. Het is tijd voor een culturomslag, een herijking."

20 Alleen artistieke kwaliteit is volgens Zijlstra niet genoeg. Instellingen moeten ook voldoende bezoekers trekken, ondernemend zijn, voldoende toegankelijk zijn voor kinderen en jongeren en de collectie of het aanbod moet van (inter)nationale betekenis zijn om in

25 aanmerking te komen voor geld van de overheid.

bron: de Volkskrant van 6 december 2010

tekst 2

Amsterdam, 24 september 2010
Top bedrijfsleven en kunstensector:
Bezuinig niet onevenredig op cultuur

5 In een brief aan de CDA-, VVD- en PVV-onderhandelaars over het regeerakkoord roept een aantal vertegenwoordigers van bedrijfsleven, vertegenwoordigers van bestuurlijk Nederland en directeuren van grote kunst-

10 instellingen op om niet onevenredig te bezuinigen op kunst en cultuur.

De briefschrijvers, waaronder oud-politici als Jaap de Hoop Scheffer en

15 Frans Weisglas en topondernemers als Jos Nijhuis (Schiphol) en Hans Wijers (Akzo Nobel), wijzen erop dat de cultuursector veel meer waard is dan alleen de investering van de overheid: internationale ondernemers kiezen voor

20 steden en regio's met een bloeiend cultureel klimaat. Voor menselijke, maatschappelijke en economische ontwikkeling zijn kunst en cultuur essentieel. Niet voor niets is de creatieve industrie uitgeroepen tot een

25 sleutel terrein van de Nederlandse economie.
(...)

naar: <http://www.directorsgild.nl>

tekst 3

Kunstwereld bundelt verzet op Malieveld

- Bijna drieduizend studenten van het Haags conservatorium en andere betrokkenen demonstreerden gisteren op het Malieveld tegen de voor-
- 5 genomen bezuinigingen op kunst en cultuur. Ze kregen steun van oppositiepartijen. PvdA-parlementariër Jetta Klijnsma zei namens SP, D66 en haar eigen partij, alles in het werk te stellen
- 10 om het korten op kunst en cultuur te stoppen.
„Wij hopen dat niet iedere instantie voor zich gaat actievoeren, maar dat we
- 15 zoveel mogelijk samen kunnen optrekken. Op dit moment smeden we daar de plannen voor. De pogingen om de bezuinigingen van tafel te krijgen, spelen zich voor en achter de schermen af. We gaan proberen om buiten het
- 20 parlement om politici te beïnvloeden, maar acties zullen er zeker ook komen”, zegt Ad 's Gravesande, voorzitter van Kunsten '92, de belangenvereniging van kunstinstellingen.
- 25 Her en der zijn wel relatief kleine acties waar te nemen (...).

naar: Trouw van 9 oktober 2010

tekst 4

Kabinet-Rutte buigt voor Eerste Kamer

- Het kabinet heeft dinsdag op het laatste moment een frontale aanvaring met de Eerste Kamer voorkomen. Vlak voor de
- 5 senaat zich zou uitspreken over het Belastingplan, bood staatssecretaris Weekers van Financiën (VVD) aan de btw-verhoging op theaterkaartjes met een half jaar uit te stellen.
- (...)
- 10 Eerder op de dag had Weekers grote ergernis in de Eerste Kamer gewekt, omdat hij volhield dat het echt onmogelijk was nog iets te doen aan de btw-verhoging. Een motie van PvdA-fractievoorzitter Han Noten had het
- 15 kabinet daar vorige week toe opgeroepen.
Maar Weekers stelde dat er niets aan te doen viel, omdat in de Tweede Kamer
- 20 geen meerderheid te vinden was. Lees: omdat de PVV van Geert Wilders, die de minderheidscoalitie van VVD en CDA steunt, voor een aanpassing bleef
- 25 liggen. Wilders moet instemmen met elke wijziging van het regeerakkoord die financiële consequenties heeft. (...) De senatoren voelden zich duidelijk
- 30 geschokt door het kabinet. “Als Weekers voet bij stuk had gehouden, was het Belastingplan in zwaar weer terechtgekomen”, analyseerde Kox
- 35 achteraf. VVD en CDA hebben in de Eerste Kamer geen meerderheid. (...) Toen VVD en CDA nog eens onderstreepten dat ook zij niet stonden te juichen bij de btw-verhoging, besloot het kabinet eieren voor zijn geld te
- kiezen. (...)

naar: de Volkskrant van 22 december 2010

tabel 1

uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen van juni 2010

Partij	# Stemmen	Percentage	# Zetels
VVD	1.929.575	20,49 %	31
Partij van de Arbeid (P.v.d.A.)	1.848.805	19,63 %	30
PVV (Partij voor de Vrijheid)	1.454.493	15,45 %	24
Christen Democratisch Appèl (CDA)	1.281.886	13,61 %	21
SP (Socialistische Partij)	924.696	9,82 %	15
Democraten 66 (D56)	654.167	6,95 %	10
GROENLINKS	628.096	6,67 %	10
ChristenUnie	305.094	3,24 %	5
Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)	163.581	1,74 %	2
Partij voor de Dieren	122.317	1,30 %	2
TROTS OP NEDERLAND LIJST RITA VERDONK	52.937	0,56 %	0
Partij voor Mens en Spirit (MenS)	26.196	0,28 %	0
Piratenpartij	10.471	0,11 %	0
Lijst 17	7.456	0,08 %	0
Partij één	2.042	0,02 %	0
Nieuw Nederland	2.010	0,02 %	0
Heel NL	1.255	0,01 %	0
Evangelische Partij Nederland	924	0,01 %	0

bron: Verkiezingsuitslagen.nl, de website van de Kiesraad

Opgave 2 'Infotainment: draaien de media door?'

Bij deze opgave horen de teksten 5 en 6 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In 2010 bestond het televisieprogramma De Wereld Draait Door (*DWDD*) vijf jaar. Het programma van de VARA is een mengeling van cultuur, nieuws en entertainment. Met gemiddeld meer dan een miljoen kijkers was *DWDD* het populairste programma op Nederland 3.

Het format van *DWDD* wordt door critici besproken als voorbeeld van de toename van infotainment, een belangrijke ontwikkeling die negatieve maatschappelijke gevolgen kan hebben (tekst 5).

Een positief maatschappelijk gevolg wordt gezien door mediahistoricus Huub Wijfjes. Hij is van mening dat juist door de aandacht voor politiek in programma's als *DWDD* de politiek toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek (tekst 6).

Lees tekst 5.

De auteur stelt in de regels 36-38 van tekst 5 dat *DWDD* onze blik op de wereld stuurt en hij suggereert daarmee dat media veel macht hebben. Deze visie kan genuanceerd worden.

- 2p **12** Welke theorie over de invloed van de media zegt dat die invloed beperkt is? Licht je antwoord toe.

Een discussie als in tekst 5 speelde ook al in de jaren **zestig** van de vorige eeuw. Toen werd na de komst van de TROS in het omroepbestel de term vertrossing geïntroduceerd.

- 4p **13** – Geef een omschrijving van 'vertrossing'.
– Welke verandering in de Nederlandse cultuur hangt samen met de vertrossing in de jaren **zestig en zeventig**? Licht je antwoord toe.

Zie tekst 5.

Massamedia vervullen verschillende functies, zowel voor het individu als voor de samenleving. Twee van die functies zijn de sociale functie en de socialiserende functie. Niet alle programma's vervullen alle functies, sommige programma's vervullen er meer dan andere.

- 4p **14** Leg aan de hand van tekst 5 uit dat er een verschil is tussen de sociale functie en de socialiserende functie van de massamedia. Verwerk in je antwoord bij elk van de functies een bijpassend citaat uit tekst 5.

Maatschappijwetenschappen onderzoekt maatschappelijke verschijnselen vanuit verschillende benaderingswijzen die ook wel invalshoeken worden genoemd. Het succes van *DWDD* kan vanuit verschillende benaderingswijzen onderzocht worden.

- 4p **15** Formuleer twee onderzoeksvragen over het succes van *DWDD*. Een vanuit de sociaal-economische benaderingswijze en een vanuit de sociaal-culturele benaderingswijze.
- 2p **16** Beredeneer dat de ontwikkeling zoals die geschetst wordt in tekst 5, negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor de kwaliteit van het publieke debat. Gebruik in je antwoord het begrip pluriformiteit.

Lees tekst 6.

In de regels 25-27 van tekst 6 staat dat ernaar gestreefd wordt om het meest besproken programma te worden. Een van de redenen voor dat streven is dat het uitzenden van een veelbesproken programma veel geld op kan leveren.

- 2p **17** Leg uit op welke wijze televisiezenders geld kunnen verdienen met het uitzenden van een veelbesproken programma.

Voor zendgemachtigden in het publieke deel van het bestel gelden bepaalde criteria om te kunnen blijven uitzenden. Die criteria voor de ledengebonden omroepen zijn anders dan voor de niet-ledengebonden omroepen.

- 3p **18** Aan welke drie criteria moet een ledengebonden omroep voldoen om te mogen blijven uitzenden binnen het publieke bestel?

Lees de regels 22 tot en met 38 van tekst 6.

De situaties waar in dit tekstdeel naar verwezen wordt, krijgen vrijwel altijd veel publiciteit. Ze voldoen aan meerdere criteria die gehanteerd worden bij de selectie van 'nieuws'.

- 2p **19** Geef vier selectiecriteria voor nieuws die van toepassing zijn op deze situaties of gebeurtenissen.

Opgave 2 ‘Infotainment: draaien de media door?’

tekst 5

Het moet vooral leuk zijn

De Wereld draait door (DWDD) is de afgelopen jaren uitgegroeid tot hét publieke podium waar columnisten, politici, journalisten of gewoonweg ‘Bekende Nederlanders’ hun mening komen geven, ongeacht hun expertise over het onderwerp. Je kunt gerust stellen dat *DWDD* niet alleen is uitgegroeid tot de graadmeter van het culturele en politieke leven, maar ook dat nergens anders het publieke debat zo scherp vorm krijgt. Niet alleen worden de discussies continu aangehaald in andere media, het *DWDD*-format lijkt de toekomst van discussie op televisie te zijn, met 1,2 à 1,3 miljoen kijkers per dag (volgens kijkcijferrapporten van Stichting Kijk Onderzoek). Duidelijk is dat de verschillende meer intellectuele discussie-

programma's, waar de gasten doorgaans aanzienlijk beter gekwalificeerd zijn, het verloren terrein op *DWDD* niet zullen terugpakken. Welke invloed heeft dat op het publieke debat?

Wat opvalt wanneer je alle gasten in *DWDD* turft, is dat je steeds bij dezelfde namen uitkomt, een harde kern van pak 'm beet vijftien vaste gasten die het debat bepalen. Steeds meer begint het programma een gesloten gemeenschap te worden van mensen die het met elkaar eens zijn. Wie onwelluidend kritisch of ongezellig is, is per definitie een outsider. Wezenlijk kritisch zijn wordt niet op prijs gesteld. Zo biedt *DWDD* geen venster op de wereld, maar stuurt het onze blik op de wereld.

naar: Joost de Vries, De Groene Amsterdammer van 20 mei 2010

tekst 6

Televisie bederft de democratie niet, maar helpt die juist een handje

- De televisie heeft zich veel beter aangepast aan veranderende cultuurpatronen dan de politiek.
- 5 Dat wil niet zeggen dat er geen vuiltje aan de lucht is. Er zijn duidelijke trends in de televisieverslaggeving van de politiek die vragen oproepen. De groei van het aantal televisiezenders leidt bijvoorbeeld tot inflatie in de berichtgeving. (...)
- 10 Journalisten waren tijdens de laatste verkiezingscampagnes erg goed in wat ze zo'n dertig jaar geleden zijn gaan beschouwen als hun belangrijkste taak: het analyseren en duiden van het politieke spel. Dat gaat nog maar ten dele om inhoudelijke analyses, het gaat vooral om de hardheid van breekpunten en de karaktervastheid van lijsttrekkers.
- 15 De televisiejournalistiek toonde sowieso weinig neiging een eigen inhoudelijke agenda te volgen. Vrijwel ieder programma vertrouwde erop dat uit de confrontatie van de grootste tegenstanders vanzelf het beoogde effect zou resulteren om het meest besproken programma te worden. En als dat niet vanzelf lukte, dan werden de dames en heren politici in zogenaamd spontane
- 20 30 situaties gebracht waar ze zichzelf als ludiek en authentiek konden tonen. Of waarin ze onderuit gingen, misschien nog leuker.
- 35 De weken van de verkiezingscampagnes waren weken vol met brutale en emotionele confrontaties die geregisseerd zijn om tegenstellingen tussen personen uit te lichten. Vooral de verliezers van deze meedogenloze
- 40 *horse race* hebben de mond vol van de teloorgang van de democratie als gevolg van de televisie. Ze krijgen steun van tal van wetenschappers en filosofen. Maar ik vind het veel te
- 45 eenzijdig om in dit verband te spreken over een verval van de democratie. Het miskent langetermijneffecten die duiden op een grotere toegang tot informatie en debat voor een omvangrijk deel van de bevolking.
- 50 (...)
- Een overgroot deel van de bevolking in het negentiende-eeuwse Europa had vrijwel geen informatie en participeerde nauwelijks in het openbare debat.
- 55 De dagelijkse actualiteitenrubrieken en talkshows op televisie zijn wel wezenlijk voor de betrokkenheid van miljoenen mensen bij delen van het openbare debat.

naar: Huub Wijffjes, NRC Handelsblad van 12 juni 2010

Opgave 3 Van kwaad tot erger?

Bij deze opgave horen de teksten 7 tot en met 10 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Of de criminaliteit nou toe- of afneemt, het zoeken naar een geschikte aanpak blijft de gemoederen bezighouden. De cijfers van de geregistreeerde criminaliteit vertonen geen opzienbarende ontwikkelingen. Desondanks blijft de gemeente Utrecht zoeken naar een betere aanpak van de overlast in de wijk Zuilen. Zij probeert dat met een gevarieerd beleid waar niet alle bewoners vertrouwen in hebben (tekst 7). De beleidskeuze in Amsterdam voor preventief fouilleren in het stadsdeel West (tekst 8) wekt de bezorgdheid van GroenLinks en D66, vanwege de inbreuk die het maakt op de vrijheid van het individu (tekst 9). Aandacht voor het individu stond ook al onder druk toen de regering een maand daarvoor met een omstreden plan kwam om een einde te maken aan de speelruimte die rechters hebben om met individuele verschillen van zware wetsovertreders rekening te houden (tekst 10).

In 2009 registreerde de politie ruim een miljoen misdrijven. De geregistreeerde criminaliteit was daarmee even hoog als in het voorafgaande jaar.

2p **20** Leg uit wat 'geregistreeerde criminaliteit' is.

Het beeld dat de meeste mensen hebben van de criminaliteit in Nederland komt niet overeen met de cijfers. Veel mensen denken bijvoorbeeld dat er veel meer zware criminaliteit gepleegd wordt dan in feite het geval is.

1p **21** Leg uit, aan de hand van de rol van de media, dat de meeste mensen een ander beeld van de criminaliteit hebben dan het beeld dat de cijfers geven.

Lees tekst 7.

De politie wordt ingezet bij het bestrijden van de problemen in de Utrechtse wijk Zuilen. De politie wordt alleen maar ingezet voor problemen die vallen binnen haar taakomschrijving.

2p **22** Leg uit, en verwijst met regelnummers naar tekst 7, dat de problemen in de wijk Zuilen een politiek probleem genoemd kunnen worden. Verwerk in je antwoord twee kenmerken van een politiek probleem.

3p **23** Leg uit hoe de politie drie van haar taken zou kunnen uitvoeren om de problemen in de wijk Zuilen aan te pakken.

Er bestaan verschillende theorieën die proberen crimineel gedrag te verklaren en vanuit zo'n verklaring kun je kiezen voor een bepaalde aanpak. Een deel van de aanpak die in Utrecht wordt toegepast sluit aan bij de sociale controletheorie.

2p **24** Welke maatregel uit tekst 7 past bij de sociale controletheorie? Verklaar je antwoord.

4p **25** Als je uitgaat van de bindingstheorie welke twee beleidsmaatregelen zou een gemeente dan kunnen treffen om crimineel gedrag van jongeren (zoals in Zuilen) te verminderen. Leg je antwoord uit.

Lees tekst 8 en 9.

Preventief fouilleren is een opsporingshandeling die de politie alleen maar mag uitvoeren na een speciale opdracht van de officier van justitie in een gebied dat door de burgemeester is aangemerkt als veiligheidsrisicogebied.

Andere opsporingshandelingen zoals staande houden, aanhouden en meenemen naar het bureau, mag de politie wel op eigen gelegenheid uitvoeren maar niet zomaar bij willekeurige voorbijgangers.

- 1p **26** Aan welke voorwaarde moet voldaan zijn opdat de politie iemand mag aanhouden?

De overheid heeft in een rechtsstaat twee taken die regelmatig leiden tot een dilemma.

- 3p **27** Leg met voorbeelden uit de teksten 8 en 9 het dilemma van de rechtsstaat uit.

Zie de regels 1 tot en met 3 van tekst 10.

Veel landen in Europa maken deel uit van de Europese Unie en binnen de Europese Unie wordt ook gesproken over het bestrijden van criminaliteit.

De besluitvormingsprocedure in de Europese Unie is soms intergouvernementeel en soms supranationaal.

- 3p **28** Verloopt besluitvorming over criminaliteitsbestrijding binnen de EU volgens de intergouvernementele of volgens de supranationale procedure? Vermeld ook wat beide procedures inhouden.

Lees tekst 10.

De overheid kan in haar criminaliteitsbeleid kiezen voor preventie, voor repressie of voor een mix van beide.

- 3p **29** Leg uit of het invoeren van minimumstraffen voor moord en doodslag zoals dat door Eerdmans wordt bepleit (tekst 10, regel 26-29), gezien kan worden als preventief beleid, als repressief beleid of als een mix van beide. Licht je antwoord toe.

Regels in het strafrecht kunnen uitgaan van daderstrafrecht of van daadstrafrecht.

- 2p **30** Is het vaststellen van minimumstraffen een voorbeeld van daderstrafrecht of van daadstrafrecht? Licht je antwoord toe.

Met het opleggen van een straf worden één of meer doelen nagestreefd.

- 3p **31** Welke van die doelen van straffen worden nagestreefd door minimumstraffen in te voeren? Noem er drie.

Opgave 3 Van kwaad tot erger?

tekst 7

Straatoverlast Zuilen blijft een probleem

De stad Utrecht heeft – na Amsterdam – de meeste problematische jeugd-groepen van Nederland: 49. De stad kampt met 25 hinderlijke groepen, 14 overlast gevende straatbendes en 10 criminele jeugdbendes, blijkt uit een inventarisatie van EenVandaag. Al langer is bekend dat Utrechtse probleemwijken als Kanaleneiland, Hoograven en Zuilen te maken hebben met dit probleem en enkele straten worden geterroriseerd. Diverse keren zijn mensen weggepest, wijken krijgen te maken met scooterovervallen, loverboys etc. Politie, justitie en de burgemeester van Utrecht hebben het fenomeen nu bovenaan de lijst staan, maakten ze vorige maand bekend.

Een nieuwe aanpak, meer rechercheurs, meer toezicht. Ze willen de jeugdbendes ‘ontmantelen’ en ‘ontmoedigen’. En ook in de politiek is het debat losgebarsten: verschillende partijen richten hun campagne op dit thema.

De wijk Zuilen-Oost heeft al langer te maken met onveiligheid op straat. Een harde kern van 50 jongeren verziekt de sfeer op straat en pleegt kleine en

30 grotere misdrijven. Regelmatig worden bewoners lastiggevallen of zelfs weggepest. Zoals in 2008 en 2009, toen een lesbisch stel en een transseksueel de wijk ontvluchtten na intimidatie en treiterijen. Zuilen is ook het werkterrein van criminele (jeugd)groepen die zich hebben toegelegd op drugshandel, heling en mensenhandel. Jongens met grote auto’s hebben aantrekkingskracht op jonge jochies die in kwetsbare gezinnen leven. Voor de politie een kat-en-muisspel om de zaak onder controle te houden.

Zuilen is een van de 40 door het kabinet aangewezen probleemwijken/prachtwijken/Vogelaarwijken. Er gaat veel extra geld en aandacht naartoe, vooral ook vanuit de lokale overheid. Met sloop/opknappen van flatblokken en sociale maatregelen moet het tij worden gekeerd. Cameratoezicht en samenscholingsverboden moeten de overlast verminderen. Er worden resultaten geboekt, maar de straatoverlast blijft een nijpend probleem. De buurt ervaart de voortgang heel verschillend: de een is bang en wil zo snel mogelijk weg, de ander is tevreden in Zuilen.

naar: www.eenvandaag.nl – 27 februari 2010

tekst 8

Raad wil fouilleren in Amsterdam-West

AMSTERDAM (ANP) – De gemeenteraad van Amsterdam heeft er woensdagavond mee ingestemd dat de politie voortaan ook in het stadsdeel West

5 preventief mag fouilleren. Burgemeester Eberhard van der Laan wil dat graag, maar GroenLinks diende een motie in om een stokje voor dit plan

10 te steken. Die haalde echter geen meerderheid. (...) Van der Laan wil met preventief fouilleren het wapenbezit en -gebruik in West terugdringen. Daar

naar: Trouw van 20 oktober 2010

tekst 9

(...) Het lijkt erop dat de burgemeester zich meer heeft laten leiden door de roep om maatregelen dan door de feiten. Preventief fouilleren is een
5 zwaar instrument: waar het is toege- staan kan iedere willekeurige Amster- dammer door de politie staande worden gehouden en vervolgens in een rij
10 of zij grondig gefouilleerd is en de

15 vinden onder meer veel overvallen plaats. Eerder deze maand werd er nog een juwelier doodgeschoten bij een overval.

15 politie concludeert dat de gefouilleerde onschuldig is. Er kan verschillend gedacht worden over de vraag of dit instrument toch in bepaalde situaties moet worden ingezet. D66 en Groen- Links vinden het hoe dan ook zorgwek- kend met welk gemak preventief
20 fouilleren de laatste jaren over de stad is uitgerold naar steeds meer stads- delen. (...)

naar: <http://amsterdam.groenlinks.nl>, geplaatst op vrijdag 22 oktober 2010, door Marieke van Doorninck, fractievoorzitter van GroenLinks

tekst 10

Minimumstraffen op komst voor zware delicten

**Nederland zal als één van de laatste landen in Europa waarschijnlijk mini-
5 mumstraffen invoeren. De onder- handelaars van CDA, VVD en PVV hebben een akkoord bereikt over het vaststellen van strafminima voor zware delicten, bleek donderdagavond.**

10 De meeste juristen zien niets in mini- mumstraffen. "Ik ben echt geschokt", zegt Theo de Roos, hoogleraar straf- recht en raadsheer-plaatsvervanger bij het gerechtshof Den Bosch. "Dit is een rampzalig concept. Je moet rechters niet de vrijheid ontnemen alles mee te
15 wegen wat in een zaak van belang is. Dat het CDA hiermee akkoord gaat, toont aan hoe ver deze partij wil gaan om te regeren."

20 Het is de PVV al jaren een doorn in het oog dat rechters alle ruimte hebben om de hoogte van een straf vast te stellen, mits ze de wettelijke maxima niet over- schrijden. Met name zware misdaden worden volgens de partij van Wilders structureel te mild beoordeeld.
25 Voorzitter Joost Eerdmans van het Burgercomité tegen Onrecht schreef in 2006 een wetsvoorstel waarin hij pleitte voor minimumstraffen. "Ik ben blij dat het er eindelijk van komt. De straffen stijgen de laatste jaren wel, maar ze zijn nog steeds veel te laag. Dit is de enige manier om daartegen echt iets te doen."
30 Eerdmans wil dat moord en doodslag worden bestraft met minimaal 15 respectievelijk 10 jaar.

naar: Menno van Dongen, de Volkskrant van 17 september 2010